

RDEČI PRAPOR

Glasiło jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsako sredo in soboto.

Na oćnina za avstro-ogrske kraje za celo leto 10.40 K, za pol leta 5.20 K, za četrt leta 2.60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Posebna številka 15 v.

Reklamacije so pošiljane pravo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vraćajo, kmetijski. Kmetijska politična (širina 88 mm) za enkrat 20 vin., večkrat po dogovoru.

25. šteř.

V Ljubljani, v soboto, dne 27. marca 1909.

Leto XII.

Vabilo na naroćbo.

Sodruge in prijatelje vabimo na novo naroćbo, dosedanje naroćnike pa, katerim poteće naroćnina koncem tega meseca, da jo zopet obnové. Pri tem naj se ozirajo na to, da je naroćnina od 1. aprila t. l. naprej nekoliko povišana z ozirom na to, da

izhaja od 1. aprila naprej „Rdeći Prapor“ trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto ter bo veljal:

Za Avstro-Ogrske dežele:

za celo leto 14.— kron
za pol leta 7.— „
za četrt leta 3.50 „
na mesec 1.20 „

Za Nemčijo:

za pol leta K 7.90
za četrt leta „ 4.—

Za Ameriko:

za pol leta K 9.50
za četrt leta „ 4.80

Obenem prosimo cenjene naroćnike, naj priporočajo naš list svojim sodrugom, prijateljem in znancem, naj ga zahtevajo po gostilnah in karnah, v katere zahajajo in naj nam pošljejo naslove takih znancev, ki bi ga naroćili, če jim ga pošljemo na ogled.

Upravništvo „Rdećega Prapora“.

Kaj je z Jurjem?

Iz Belega grada prihajajo senzacionalne vesti, ki si pa še tako nasprotujejo, da je popolnoma jasen vpogled nekoliko težaven. Nedvótno je, da se je Jurćkova slava razblinila kakor pobledí gloriola kateregakoli „hohštaplerja“, kadar se mu pošteno stopi na kurje oko. Kakor kaže, je blaznega fantalina, ki je razburjal celo Srbijo in spravljal ves srbski narod v najvećjo nevarnost, za enkrat doletela usoda.

Dóše so doslej sledeće vesti:

Prestolonaslednik Jurij je poslal Novakoviću sledeće pismo:

„Vsled raznih o smrti mojega komornika Kolakovića razširjenih vesti, proti katerim se ni nastopilo na noben način, se odrekam vseh posebnih pravic, ki mi jih daje ustava. Sočasno izjavljam, da se bom tudi nadalje trudil, služiti domovini kot navaden vojak in meščan.“

Druga brzobjavka se glasi:

Vest, da se je princ Jurij odrekel nasledstvu na prestolu, se potrjuje. Danes popoldne bo ministrski svet nadalje sklepal o tem koraku prestolonaslednika. Kraljevićev odstop ni posledica njegove lastne volje, temveć se je zgodil pod pritiskom Anglije in Rusije. Iz Garjevega imetka bo dobival 60.000 rubljev letne upanaze, vrhutega se poplačajo njegovi znatni dolgov.

Splošno se govori, da je Jurij že zapustil Srbijo.

Vsled vesti o umoru Kolakovića je kralj Peter poklical Jurja k sebi in zahteval, da se odpove nasledstvu na prestolu na korist svojemu bratu

Arzenu. Jurij se je branil, konćno je pa spoznal, da se mora vdati.

Budimpeštanski listi imajo iz Belgrada ćudno vest, da Jurij ni zapustil Srbije, temveć da je blizu Belgrada skrit in da zbira svoje pristase, s katerimi hoće iti v boj proti svojemu oćetu.

Milovanović je imel sinoći daljšo konferenco z grofom Forgachom.

Razburjenje v Belemgradu je velikansko. Vsi treznejši elementi sodijo, da se napravi zdaj kmalu mir z Avstrijo.

Ruski ministrski svet je pod carjevim predstvom sklenil, da se Rusija nikakor ne vmeša, če izbruhne vojna med Srbijo in Avstrijo. Sodi se, da je ta odloćni sklep moćno vplival na preobrat v Belemgradu.

„Corriere d' Italia“ javlja, da se je med Avstrijo in Rusijo obnovil mürzsteski dogovor in da je vsled tega Rusija Srbijo pozvala, naj takoj izvrši razoroženje.

V četrtek je bil na Dunaju ministrski svet, ki se je bavil z izjavo Rusije, s katero priznava aneksijo. Aehrenthal je bil poklican k cesarju, kjer je ostal 40 minut. Avstrijska nota se izroći v Belemgradu najbrže šele v ponedeljek.

(Posebno poročilo „Rdećega Prapora“.)

Preobrat, ki je nastal v Srbiji tako, da se bo zdel zunanosti neprićakovan, je v prvi vrsti plod odloćne protivojne politike socialno-demokratske stranke, ki je sklenila, porabiti najodloćnejša sredstva, da obvaruje deželo katastrofe. Vspeh je dosegel nastop socialne demokracije, ko je vsled Kolakovićeve smrti zmagalo med ljudstvom spoznanje, da je vodja vojne stranke, hujskajoći prestolonaslednik Gjorgje, blaznik ali pa hudo delec. Med produktivnimi sloji, med delavstvom, med kmeti, pa tudi med trgovci na deželi, je povzročilo vojno hujskanje in neznosna napetost že veliko nevoljo. Šovinistićno-militaristićne fraze so nahajale odmeva samo v Belemgradu in nekoliko tupatam v mestih. Ko se je izvedela nesrećna smrt Kolakovića, je delavstvo v Belemgradu priredilo shod, na katerem je zlasti poslanec sodrug Kaclerović vehementno prijel morilca, rekoć, da se ne sme nikomur priznavati pravica, da bi nekaznovan moril in da bi bila sramota za narod, če bi prenašal nezaslišano tiranstvo zelenega mladića, ki je slučajno prestolonaslednik. Sodrug Kaclerović je napovedal, da bo v skupščini interpeliral o dogodku in več radikalnih poslancev je obljubilo, da bodo podpirali interpelacijo. Pogumni nastop Kaclerovića je vrnil pogum tudi širšim krogom. Povsod se je opazilo krepko gibanje proti prestolonasledniku, tudi meščanski časopisi so začeli zahtevati preiskavo. Z dežele so prihajala poročila o demonstracijah proti Gjorgju in njegovi stranki. V tem položaju je vlada spoznala, da je operacija nujno potrebna. Ministrski predsednik je Gjorgju svetoval, naj se odpove nasledstvu, toda princ se je branil in je žugal ministru.

Tedaj je ministrski svet sklenil, naznaniti kralju Petru, da je gibanje nevarno dinastiji in da je revolucija v deželi neizogibna, če sene odstrani Gjorgje. Na to je

Peter, ki je bil doslej brez moći proti svojemu sinu, poklical Gjorgja in zahteval, naj se odpove prestolu. Gjorgje se je branil in je tudi oćetu žugal, češ, da stoji vsa vojska za njim. Kralj se pa ni dal več terorizirati ter je povedal sinu, da mu nič ne pomaga, če se ne odpove, ostane kot jetnik v konaku. Komćno je Gjorgje spoznal, da je osamljen in se je vdal.

Vlada je izdala o umoru Kolakovića izjavo, ki skuša predstaviti stvar tako, kakor da ga je Gjorgje udaril samo v obraz in da je sluga potem padel in se po nesreći poškodoval; že to priznanje pa kaže, da je Kolaković govoril resnico, ko je pred smrtjo povedal, da ga je Gjorgje ne le klofotal, ampak tudi s škornji teptal in z ostrogami bodel. Preprićanje, da je Gjorgje duševno ne normalen, se splošno utrjuje. Stranka bojnih hujskaćev je potrta. Med ljudstvom se širi mnenje, da ne bi bil postal položaj Srbije nikdar tako neugoden, če ne bi bilo brezvestnega šćuvanja, katero je podpiral Gjorgje zlasti s trditvijo, da mu je car osebno obljubil, da ne zapusti Srbije, če pride do vojne. Ko se je v Belemgradu izvedelo, da je Rusija z ostalimi velesilami priznala aneksijo, se je pokazalo, da je Gjorgjeva stranka ves čas operirala z lažjo.

Državni zbor.

V ponedeljek je državni zbor rešil zakon o podržavljenju železnic. V torek je opravil generalno debato o poročilu odseka za zakonsko novelo o živinskih kugah in potem se je razvila razprava o zakladnih listih, ki jih je vlada izdala, ne da bi bila vprašala državni zbor ali pa mu poročala. Pokazalo se je zopet, da slede stranke večine brez-pogojno in brez obzira na pravice parlamenta. O resni opoziciji izven socialne demokracije se more komaj govoriti. Na zaćetku ponedeljkove seje je baron Bienerth podal izjavo o zunanjem položaju, katero smo že objavili.

V debati o podržavljenju železnic je socialni demokrat Reitzner

omenjal položaj delavcev saske državne železnice v Podmoklih, ki so avstrijski državljani in izvršujejo svojo službo na avstrijskih tleh. Ti delavci so od saksanske železniške uprave tako pritiskani, da ne smejo pristopiti nobeni organizaciji; prepovedano jim je celo zahajati v gostilne, katere obiskujejo organizirani delavci.

Dr. Ellenbogen (soc. dem.)

je izvajal med drugim: Podržavljenje velikih gospodarskih funkcij družbe je prvi korak k tistemu redu, v katerem vzame družba sama urejevanje, ravnanje in razdeljevanje proizvodov v roke. Iz tega načelnega razloga so socialni demokratje za podržavljenje. Za splošno gospodarstvo prinese podržavljenje razne koristi, pred vsem bo olajšalo varstvo naših gospodarskih interesov proti Ogrski. Nadalje bo mogoće, s tarifno enotnostjo voditi v Avstriji višjo gospodarsko politiko. Seveda imamo razne pomisleke. Na Namškem je cesar takorekoć trgovski popotnik, ki išće nove trge za industrijo, pri nas pa so ministri preprećevali ustanavljanje industrialnih podjetij. Potrebna je reorganizacija cele državnoželezniške uprave in obširna decentralizacija. Odpraviti bi se moral tudi vpliv finanćnega ministrstva.

Somochik (soc. dem.)

se sklicuje na resolucijo, ki jo je bil vložil v odseku glede na izboljšanje stalnih in stranskih dohodkov uslužbencev. Ker ministrova izjava v poročilu ni dovolj jasna, želi, da bi jo minister ponovil v zbornici.

Železniški minister Wrba

izjavja: Izboljšanje in zenaćenje stalnih dohodkov se more izvesti šele v trenutku definitivne uvrstitve, ki se bo ćimbolj pospešila. Glede na ne-

stalne dohodke, na stranske dohodke, je naravno, da bodo uslužbenci, ki izvršujejo enako službo in delajo drug poleg drugega, enaki. Zenačenje stranskih dohodkov se torej izvede dolgo pred definitivno uvrstitvijo, pri čemer le obžalujem, da ne morem danes izreči veljavnosti za nazaj.

Ko je govorilo še nekoliko govornikov, se je načrt sprejel v drugem in tretjem branju. Sprejele so se tudi resolucije, ki jih je zagovarjal odsek.

V torek se je na začetku seje predsednik Pattai spominjal umrlega poslanca, bivšega ministra grofa Dzieduszyckiego.

Potem se je razpravljalo o noveli k zakonu o živinskih kugah. Za socialne demokratje je govoril **David**,

ki je dejal, da bodo socialni demokratje glasovali za načrt, vendar pa upajo, da bodo pri specialni debati dosegli še nekaj izboljšav. Agrarci so z zakonom lahko zadovoljni, če bodo tudi konsumentje tako zadovoljni, je drugo vprašanje. Kjer gre za opravilne interese kmetijstva, so jih socialni demokratje v odseku priznali; sli so celo dalje nego so se upali agrarci, s tem da so nastopili za odškodnino cele vrednosti. Enaka zahteva bi bila pa opravljena tudi pri človeških boleznih in tistim, ki se jim uniči ves imetek zaradi kužnih bolezni, bi se morala povrniti vsa škoda. Če se iščejo zadnji vzroki sedanjega nevarnega zunanjega položaja, jih najdemo v agresivni agrarni politiki. Koristi od zaprtih mej uživajo veliko bolj ogrski veleagrarci kakor avstrijski kmetje. Da niso cene mesa v nobenem razmerju s cenami živine, je znano. A prav tukaj bi se bil lahko našel most med poljedelci in konsumenti.

Socialno-demokratsko stališče je zastopal tudi poslanec **Schlossnik**.

Ko se je končala specialna debata, je poslanec **dr. Kramar**

utemeljeval svoj nujni predlog, ki se glasi:

Zbornica naj sklene: S tem, da je vlada izdala za 220 milijonov kron zakladnih listov brez soglasja državnega zbora, so se kršile pravice, ki so državnemu zboru ustavno priznane.

V debato je posegel poslanec

dr. Ellenbogen,

ki je dokazoval, da bi bila vlada morala vprašati zbornico. Vlada ni hotela govoriti o tem kreditu, ker ni hotela povedati, v kakšen namen ga rabi. Obžalovanja vredno je ravnanje strank v zbornici. Zgodi se nekaj zoper ustavo; ker je pa ministrski predsednik v nasprotju s Čehi, smatrajo vse nemške stranke njegovo reč za svojo.

Finančni minister **Bilinski**

je seveda zagovarjal operacijo, češ, da je vlada vzela samo takorekoč predujem na dolg, ki ji je bil dovoljen. Zanimiva je bila sledeča njegova izjava: »Če bi bili slutili, da je zbornica pripravljena, dovoliti izdajo zakladnih listov, tedaj se najbrže tudi ne bi bila zaključila? Ta izjava je pravo priznanje.

V sredo se je nadaljevala razprava o **Kramarjevem predlogu**

Dr. Geßmann

je priznaval, da zakonitost vladnega ravnanja ni nedvomna in da so bili tudi kršanski-socialni člani kontrolne komisije za državne dolge mnenja, da je potreben sklep zbornice. Potem je pa napadel socialne demokratje v tistem bezniškem tonu, ki je pri njem že dobro znan.

Soc. dem. **Modraček**

je naglašal, da imajo parlamentarni zastopniki dolžnost varovati in spoštovati zakon.

Generalni govornik proti je bil

dr. Adler,

ki je izvajal: Narodi žele, da porabi vlada vsa sredstva do skrajnosti za mir. Ljudstvo vprašuje za življenje svojih sinov, pa tudi kdo bo vse to plačal. Proti **Geßmannu** pravi: Če bi imele zanj veljati besede: Tvoj govor bodi da, da, ne, ne! tedaj bi bilo težko, spraviti njegov današnji govor pod streho. **Geßmann** bi rad združil vse meščanske stranke zoper socialno demokracijo. Če se morejo veleposestniki pobotati z malimi kmeti, industrialec z agrarci, je prav; potem naj si pa izvolijo **Geßmanna** za generala.

Pri glasovanju se je nujnost odklonila z 230 proti 199 glasom. Potem je bila specialna debata o živinskem zakonu.

Na koncu seje je poslanec **Němec** interpeliral zaradi aretacije poslanca sodruga **Prokeša**.

Vojna ali mir?

Za našo trditve, da vojna ni neizogibna, ob kateri smo vzlic vsem hujškarjem dosledno vztrajali, prihajajo neprenehoma novi dokazi. Bili so gotovo trenotki, ko je bil položaj skoraj obupen. Resen je bil ves čas, odkar so se pričele sedanje homatije, resen je postal že v tistem trenotku, ko je Aehrenthal brez vsake nujne potrebe razglasil aneksijo. Vendar ni bilo ne ene ure, ko bi se bilo moralo obupati. Danes pa more o neizogibni vojni govoriti samo tisti, ki ne želi miru.

Sele v sredo smo na podlagi vseh poročil, dasi so bila nekatera zelo kočljiva, ponovili in razložili mnenje, da se mir lahko ohrani. Tisti dan je bilo skoraj vse meščansko časopisje skrajno pesimistično. A že vesti, ki so prišle v četrtek, so nam dale prav. Posebno značilen za položaj je bil odgovor, ki ga je dal srbski ministrski predsednik **Novaković** na interpelacijo poslanca **Mišića**. Kdor ga čita brez strasti, mora iz njega spoznati, da se v Belemgradu polagoma polegajo strasti in želja, da bi se preprečila vojna, prihaja na površje. Občutljiva avstrijska diplomacija se bo gotovo še spodtikala nad to ali ono besedo; da so evropske velesile »najvišje sodišče«, bo morda žalilo Aehrenthalovo samoljubje; še to in ono se bo kritiziralo. Toda pomen vsega govora izražajo **Novakovićeve** besede »da ve iz avtentičnih virov, da tudi Avstrija noče vojne« in njegov poklon pred cesarjem **Francem Jožefom**, ki želi mir.

Oficielno stališče Srbije se je s tem gotovo izpremenilo, dasi hočejo vse **Novakovićeve** besede napraviti vtisk, kakor da je Srbija od vsega začetka ravnala v zmislu sedanje izjave. Tudi ni dvoma, da ima **Novakovićev** miroljubni odgovor tehne razloge, posebno, da je nanj vplivalo nekoliko odločnejše stališče Rusije, ki je vsekakor mnogo kriva, da se vlači nevarna kriza mesece in mesece. Toda zdaj ni najvažnejše vprašanje, zakaj prihajajo iz Srbije treznejši glasovi; važno je, da prihajajo. To bi bilo dobro povedati ne le tistim premernoznim časnikarjem, ki s svojim večnim ponavljanjem, da je vojna »neizogibna« povečujejo nevarnost, ker slabe v javnosti prepotrebni odpor proti vojni; poučiti bi bilo treba o resničnih potrebah ljudstva tudi tiste oficijelne hujšake, ki zlasti onkraj Litve očitno ne morejo pričakati, da bi tekla kri. Besede, ki jih je n. pr. **Wekerle** rabil v budimpeštanskem parlamentu, so v tako nevarnem času naravnost nezasišane. Razkrivajo pa tudi, da je **Budimpešta** eden glavnih virov ščuvanja.

V srbski skupščini je ministrski predsednik **Novaković** v sredo odgovarjal na interpelacijo staroradikalca **Mišića** radi mobilizacijskih korakov Avstrije. **Novaković** je dejal:

»Srbska vlada je, uvažujoča sedanjí splošni položaj v Evropi in dispozicije velesil s svojo vsem državam, torej tudi Avstro-Ogrski upravljeno noto z dne 10. t. m. izrekla svoje miroljubno stremiljenje in svojo dobro voljo, sprejeti nazore velesil o bosensko-hercegovaškem vprašanju. Srbska nota se je povsod dobro sprejela, izvzema Dunaj in Berlin, kjer so se le na nekatere besede napravile opazke, dasi tudi te besede niso bile v nobenem nasprotju z miroljubnim stremiljenjem Srbije in z njenim zaupanjem v pravičnost velesil. To je podlaga, na kateri je pozneje sledila nota avstro-ogrškega poslanika, na katero se je odgovorilo s srbsko noto z dne 14. t. m. in po kateri se je ponovila akcija Srbiji prijateljskih držav za čim hitrejšo poravnanje omenjenih diferenc, ki so same po sebi normalnega značaja. Vse velesile streme za tem, da se ohrani mir in ker so velesile evropsko sodišče, brez katerega se ne more nič končati, se jim je Srbija zaupala z vso odkritosrčnostjo. Danes je hvala bogu vera velesil v ohranitev miru tako velika, da so izrekle željo, da naj bi Srbija izpričala svojo miroljubnost tudi s tem, da ne pristopi k mobilizaciji, dasi se govori o tem in se smatra kot zanesljivo, da Avstro-Ogrska mobilizira in dasi se zdi, da bi Srbija imela pravico, na to korak odgovoriti z enakimi koraki. Kraljevska vlada, ki sprejema novi korak velesil za izravnanje še preostalih diferenc med Srbijo in Avstro-Ogrsko s popolnim zaupanjem ni mogla drugače vpoštevati želje glede na odložitve mobilizacije in je smatrala za primerno, odzivati se jim. To so razlogi, ki so napotili kraljevsko vlado, da je tako ravnala v vprašanju mobilizacije. Kraljevska vlada ima utemeljeno upanje za vero, da se njene dispozicije za mir in njenaskrb, odzvati se željam velesil, pri njih pravično vpoštevajo in da bodo rodile dobre sadove.

Interpelant **Mišić** je izjavil, da se ne zadovoljuje z odgovorom; vsebina njegovega vprašanja je bila ta, če ima vlada posebne razloge, da je tako ravnodušna sprito mobilizacijskih priprav Avstro-Ogrske. Ministrski predsednik je odgovoril na vse drugo vprašanje. Če hoče ena država vojno, se ji druga ne more izogniti. Srbija noče vojne.

Na to je **Novaković** odgovoril, da bi se moglo le tedaj tako vprašati, če bi bili samo Avstro-Ogrski in Srbija na svetu. Med nami je pa tretji, namreč velesile. Trditve, da hoče Avstro-Ogrska vojno, se izrekajo na podlagi neavtentičnih podatkov. Mi pa vemo tudi iz avtentičnega vira, da tudi Avstro-Ogrska noče vojne, da so celo najmerodajnejši faktorji v Avstriji nastopili za mir.

S tem odgovorom se je **Mišić** zadovoljil. Tedaj je ministrski predsednik odgovarjal na vprašanje mladoradikalnega poslanca **Markovića**. Dejal je:

»Na srbski odgovor z dne 14. t. m. doslej se ni prišla nobena nota od Avstro-Ogrske, temveč je Avstro-Ogrska, sledeča svetovni velesil, odložila odposiljatev nove note do končanja novega posredovanja velesil.«

Interpelant **Marković** opozarja, da je skupština v svoji znani resoluciji že označila stališče Srbije v bosensko-hercegovaškem vprašanju. Govornik želi pojasniti, če je vlada pripravljena, preden odgovori na avstro-ogrsko noto, vprašati skupštino, da se sestavi odgovor v duhu omenjene resolucije. Nadalje vprašuje **Marković**, kakšno trgovinsko-politično razmerje nastane s sosednjo monarhijo po 31. marcu.

Ministrski predsednik **Novaković** izjavlja, da bo ministrski svet primerno sklenil, čim bo imel avstro-ogrsko noto. Bilo bi tudi prezkodaj, sprožiti že zdaj trgovinsko-politično vprašanje.

Na to je skupština prešla na dnevni red in je v prvem branju sprejela zakon o javnosti vojaškosodnijskih obravnjav.

Militarizem in avstrijska politika.

Govor poslanca **Seitza** na 4. seji državnega zbora dne 15. marca 1909.

Dalje.

V taki dobi, ko bi bilo treba storiti vse, da bi bilo dela, da bi se izvršile stavbe kanalov in regulacije rek, za katere so sredstva že dovoljena, stojimo pred

praznimi blagajnami,

ki so se morale izčrpati za druge namene. V taki dobi se misli v vsaki drugi državi na to, da se odpro industriji novi trgi, v taki dobi molče v drugih državah celo najbolj bornirani agrarci, ker spoznavajo, da se mora pospeševati industrija, če hočejo kmetje prodajati svoje pridelke. V takem času bi se moralo pričakovati, da se združijo tudi pri nas vse stranke, da sestavijo krepko vlado, ki bi mogla v notranjosti napraviti mir, pa tudi poseči v vodstvo zunanjih razmer. Pri nas pa ostajajo stranke apatične. Saj so delavci tisti, ki trpe!

O tem smo menda vsi enega mnenja:

Vojne nočemo!

In vsi skupaj imamo dolžnost, izogibati se vojni nevarnosti ter jo preprečiti. Tega ne svetujemo, da bi se ohranil mir z nedostojnim popuščanjem. Gotovo ni v vsej Avstriji nikogar, ki bi se hotel umakniti, če bi prišli resnični državni interesi v nevarnost, nikogar, ki bi se strahopetno zavlekel v kot in hotel žrtvovati čast in interese države, ker nima poguma, misliti na vojno. Dolžnost pa imamo, prevzeti tisto vlogo, ki pristaje vedno

močnejšemu proti slabejšemu.

(Živahno odobravanje pri socialnih demokratih.). Dolžni smo, previdno razlikovati med tistimi izdajci, ki kriče po belgrajskih ulicah in med delavnim prebivalstvom Srbije, med kmet-skimi sloji dežele, ki imajo v marsičem enake interese z nami, ki so proletarci in ki hočejo to kar mi:

Mir doma in mir zunaj!

Kaj smo storili, da bi zavarovali ta mir? Ali se ne zavedamo prav nobene krivice? Spomnimo se naše nesrečne carinske politike, s katero smo Srbijo uklenili v obroč. (Pritrjevanje pri socialnih demokratih.) S to deželo, kateri bi Avstrija morala biti bankir, kateri bi morali zagotoviti trg za njene poljedelske pridelke, da bi imela naša industrija tam svoj trg, smo se leta in leta pravdali za vsako češpljo, za vsak rog in za vsako kuro, kakor da bi zaradi tega propadla država.

Miru nismo podpirali z

ogrsko nasilno politiko

proti vsem nemadžarskim narodom, ki jim je vzela upe in zagotovljene pravice do politične in volilne enakopravnosti.

Tako smo danes pred neverjetno situacijo, da nam malenkostna država lahko žuga in morda povzroči evropsko vojno. V tem trenutku imamo tem večjo dolžnost, pametno misliti in izprašati svojo vest. Gotovo je blaznost, da se Srbija oboruje proti nam. Ampak spričo tega je naša dolžnost

mir in prevdarnost.

Imponirali bomo tem bolj, čimbolj se doma uredimo. Ne z oboroževanjem in smešnimi veleizdajniškimi procesi, kakor v Pragi in v Zagrebu, da s tem, da napovedujemo z velikimi besedami kazenske ekspedicije in da potem zopet zahtevamo pogodbo, temveč z mirno resnobo v svoji notranji politiki in z železno doslednostjo v zunanji. Za tako politiko pa je seveda zunaj baron Aehrenthal prav tako nesposoben, kakor baron Bienerth doma.

Bienerth se pač lahko izgovarja, da ščujejo naši

agrarci

že zdaj v svojem časopisju proti trgovinski pogodbi s Srbijo in z Rumunijo. V zadnji številki lista „Landwirtschaftliche Zeitung“ nastopa vitez Hohenblum sam proti parlamentarnemu sprejemu rumunske trgovinske pogodbe in poziva naravnost na obstrukcijo in na stare škandale v parlamentu. To kaže, kako brezvestno bi agrarci v resni uri radi pognali državo v nevarnost. Seveda se mora napraviti razloček med kmetom, ki res dela in med tistimi hujšaki, ki stoje v

Avstriji na čelu agrarnemu gibanju. Naše kmečko prebivalstvo je dovolj pametno, da zna razsoditi korist in škodo take politike. Kmet se vpraša: Kaj škoduje nam bolj? Če pride vsled trgovinske pogodbe nekaj več živine, kuretnine in sadja v deželo, ali pa če pride vojna, pa moramo prav mi, ki se neprenehoma pritožujemo, da imamo premalo ljudi, izgubiti na tisoče svojih najboljših sodelavcev in še, če se obvarujemo vojne, trpeti, da se vsled tega oboroževanja in ogromnih izdatkov še bolj pritisnejo davki? Kmet si pravi zelo pametno in zelo razsodno: Boljša je mala žrtev kakor pa nevarnost, ki nam naloži ogromne žrtve.

Ampak tudi pri zastopnikih mestnega prebivalstva opažamo veliko manj zanimanja za težko gospodarsko krizo

kakor, ker je prav pondeljek, za praški bumel, za napis na kakšni poštni vreči ali za kakšno ulično tablico. Saj vidimo, da naše meščanske stranke same nočejo pokazati zmožnosti za vladanje. Mi smo jim postavili hišo, v kateri bi meščanstvo lahko vladalo. Prej so se vedno izgovarjali, da motijo fevdalci domači mir. Trdili so, da bi bili zreli za vodstvo v državi, če bi nemoteno lahko gospodarili. Ko smo si po desetletja trajajočih bojih priborili splošno volilno pravico, smo vedeli, da ne bomo večina v zbornici, a da je treba napraviti prvo stopnjo, da se mora fevdalno vladanje umakniti razumnemu meščanskemu gospodarstvu. S svojimi boji za volilno pravico smo vam dali možnost, da bi vladali v tej zbornici. In tudi danes še ne zahtevamo nič drugega od vas, kakor da bi bili tako pametni pa zastopali koristi svojega razreda; da bi pokazali, če ste zmožni, ravnati to državo. A kaj vidimo pri vas? Nezmožnost, neslogo, strah pred radikalizmom, tako da se mora vsak čas na novo goditi, da more Bienerth vladati nad parlamentom meščanske države in da mu je predpostavljen kot kurator. Ali ne čutite skeleče sramote, ki je s tem prizadeta meščanstvu te države?

Konec pril.

Politični odsevi.

Proces proti Sičinskemu, morilcu galiskega namestnika grofa Potočkega, se je pričela 24. t. m. pred Lvovskim porotnim sodiščem.

Vatikan kaže v zadnjem času bojevitost. Pri volitvi papeža sta imela doslej vladarja dveh držav, namreč Avstrije in Španije pravico veta, to se pravi, lahko sta ugovarjala izvolitvi takih kardinalov, ki jima ne bi bila všeč kot papeža. Te pravice se je poslužil pri zadnjem konklavu avstrijski cesar, ki je protestiral proti kandidaturi kardinala Rampolle. Zdaj je papež odpravil to pravico. Svet se zaradi tega ne bo podrl.

V Kopenhagenu na Danskem kjer so ženske dobile volilno pravico, so dobili socialni demokratje pri občinskih volitvah 20 mandatov, med njimi dva ženska, radikalci 12, med njimi tudi 2 ženska, desnica 16, med njimi 2 ženska. Poleg tega je izvoljena 1 neodvisna kandidatinja.

Ruska дума je dovolila 40 milijonov rubljev za vojaške priprave in municijo, v tajni seji pa je votirala 7 milijonov 485 000 rubljev za izboljšanje baltiskega brodogradništva.

V srednji Ameriki je med državicama Nicaragui in San Salvador izbruhnila vojna. Dve bojni ladji sta se spopadli. Nicaragua je republika, ki šteje 430.000 prebivalcev; glavno mesto je Leon s 45.000 prebivalci. San Salvador ima 1.007.000 duš, glavno mesto, ki se tudi imenuje Salvador, šteje 60.000 prebivalcev. Nasprotja so že stara. Vlada severoameriških držav je poslala tri ladje v nicaraguanske vode in hoče posredovati.

O revoluciji v Perziji se poroča iz Teherana, da sta morala šah in vojni minister bežati v nočtranost šahove palače. Uprla se je šahova telesna straža, ker ni dobila plače. Baje se je šah pri tem obstrlel in mora radi rane ostati v postelji. Prodajalne so zaprte, na oklic šahov, naj se prodajalne s silo odpro, je izšel oklic, da bo prebivalstvo v tem slučaju streljalo na vojake. Na jugu so revolucionarji zavzeli Bender Abbao, v Mesedu so proglasili revolucionarji provincijalni deželni zbor. Tebris revolucionarji neprestano oblegajo. Čete šahove so zažgale vasi okoli Tebrisa. Zunanji minister je demisijoniral, ker je šah definitivno odklonil vsako ustavo. Položaj v Perziji je obupen.

Idrijske razmere.

V Idriji, 22. marca.

V nedeljo, dne 21. t. m. se je pri nas vršil javni ljudski shod. Dvorana pri „Črnem orlu“ je bila natlačeno polna. O rudarskih razmerah je najprvo poročal rudar Urban Gantar. Po njegovem poročilu se je več rudarjev udeležilo debate, po kateri se je sprejela sledeča

resolucija:

1. Razobesijo naj se po vseh c. kr. rudniških čakalnicah, kakor tudi v dinamičnem skladišču, tabele, iz katerih so razvidne cene posameznih kosov strelnega in svetilnega materiala.

2. Odpravi naj se v rudniku po vseh krajih dvakratna vožnja. Ker pa je vožnja iz vročih delavnih krajev dolga in se spreminja temperatura zraka, naj vozijo rudarji od svojega dela blago le

do onega kraja, kjer je temperatura s prvotnim delavnim krajem enaka.

3. Napeljava pitne vode v Jožefovem rovu naj se izpopolni v zmislu zahteve, ki so jo stavili rudarji se leta 1903, in kakor je prav takrat rudvodstvo tudi obljubilo.

4. Zborujoči rudarji zahtevajo, da se dovoli vsem onim rudarjem in provizionistom, ki dobivajo plačo ali provizijo tudi v naturi namesto 7 mt. po 10 mt. drv na leto; enako naj velja tudi za vdove in sirote. Onim delavcem pa, ki imajo plačo samo v gotovini, naj se gotovinska doklada sorazmerno s prvimi zviša.

5. Provizionistom, ki so po novem normalu provizionirani, naj se računajo drva samo za polovično ceno.

Dalje je poročal o rudarskih razmerah v Idriji tudi sodrug Iv. Straus. Ožigosal je razmere na c. kr. dekliski ljudski šoli v Idriji. Debate o tem predmetu so se udeležili tudi g. dr. Lončar, profesor na mestni realki, deželni poslanec g. Engelbert Gangl in sodrug Anton Kristan iz Ljubljane. Po živahni debati se je sprejela na predlog sodruga Strausa sledeča

resolucija:

1. 7 razredno deklisko ljudsko šolo v Idriji naj se razširi v 8 razredno.

2. Poučujejo naj se v zadnjih treh razredih vsi oni predmeti, ki so predpisani za trirazredne meščanske šole.

3. C. kr. rudniško ravnateljstvo naj gleda na to, da pouk v imenovanih razredih odgovarja v polnem obsegu pouku meščanskih šol.

4. Rudniško ravnateljstvo naj skrbi za vse tozadevne šolske potrebine, kakor tudi za meščanske šole izprašane učne moči.

5. Plačo šolskemu osebju naj se po možnosti regulira v primeri z njegovo težko službo.

Resolucija se vsemeljuje s sledečimi razlogi:

1. 7 razrednica na dekliski ljudski šoli, ki bi imela biti le enoleten prehod k 8 razrednici, obstoji že 4 leta, kar jemlje le ugled c. kr. rudniški šoli v Idriji, ker je obče znano, da se v celi državi ne nahaja 7 razredna ljudska šola.

2. Polovičarski pouk, ki se vrši vsled skrajnih pomanjkanj na 7 razrednici, vsled pomanjkanja časa in učnih knjig, le škoduje poseganju nadaljnjih šol. Pripeti se, da mora deklica, če je tudi nadarjena za daljše študije, jih dostikrat opustiti vsled slabe podlage v tukajšnji ljudski šoli.

3. Vsled razmer, ki so na sedanji 7 razrednici dekliske ljudske šole, je zaprta pot do vsake boljše službe vsem hčeram revnejših staršev, ki za itak vsled slabih gmotnih razmer težko vzgajajo svojo mladež, zlasti ker hčere idrijskih rudarjev niso za kmečke posle, ampak si morajo drugod iskati službo, katera pa zahteva dobro ljudsko-šolsko omiko.

4. Proračunjena svota 2400—2800 K bi za tekoče leto zadostala, da se otvori osmi razred.

5. Starši vseh stanov so navezani na učiteljstvo vsled vzgoje svoje dece. Za to pa je tudi opravičena zahteva, da se učiteljstvu kot vzgojitelju naše mladine plače potrebam in času primerno regulirajo. Sl. c. kr. rudniška direkcija naj bi bila v tem oziru vzor vsem drugim šolskim oblastim. Oprirajoči se na navedene razmere, pričakujejo zborujoči, da bo sl. c. kr. rudniško vodstvo tem opravičenim zahtevam v polnem obsegu ugodilo že v začetku prihodnjega šolskega leta 1909/10.

Krajevni del. odbor pa se nalaga, da poskusi vsa pota za uresničenje teh zahtev.

Končno se sprejme kot dodatek na predlog g. dr. Lončarja, da se izroči ta resolucija državnemu poslancu socialno-demokratske stranke, sodrugu Seitzu za intervencijo pri ministrstvu za uresničenje teh zahtev.

O II. točki, „časopisje“ je poročal sod. Anton Kristan iz Ljubljane. Poročilo se je vzelo na znanje s sklepom, da se razširi delavsko časopisje. Razvila se je tudi debata o prihodnjih občinskih volitvah, zlasti se je grajalo nesramno klerikalno postopanje potom gerentske oblasti tekom petmesečne dobe v idrijski občini. Nato se je zaključil velezanimivi shod.

Shodi.

Shod čevljarjev se je vršil 21. t. m. dop. pri Poku. Poročal je o organizaciji sodr. I. Tokan.

Shod v Montah. Z ozirom na bližajočo se obč. volitve se je vršil 22. t. m. pop. shod na Selu. Govoril je sodr. J. Tokan.

Shod kovinarjev se je vršil v petek dop. pri „Levu“ v Ljubljani. O dnevnem redu „Strokovna organizacija kovinarjev in ljubljanski kovinarji“ je poročal sodr. Anton Kristan. O razmerah med ljubljanskimi kovinarji pa je govoril sodr. I. Slamnjak. Organizacija ljubljanskih kovinarjev se lepo razvija. Našejati se pa je, da bo letošnje leto za organizacijo v vsakem oziru zadovoljivo. Na delo, kovinarji!

Shod v Šiški. 19. t. m. pop. se je vršil pri „Kankertu“ v Spod. Šiški dobro obiskani shod spodnje-šišenskih volilcev. Poročal je o socialno-demokratskem programu za občine sodr. Anton Kristan iz Ljubljane. Dalje so govorili sodr. Ojstr, Svetlin, gg. Borštner in Orehek. Shod je bil zelo zanimiv. Pečal se je po govoru sodr. A. Kristana

največ z vprašanjem vodovoda za Šiško. G. Borštner je pojasnil namen „Vodovodne zadruge“ ter sporočil, da bo vodovod kmalu gotova reč v blagor Sp. Šiške. Proglasil se je na celi črti boj reakciji v šišenskem obč. odboru.

Zagorje ob Savi. Ljudski shod je bil v nedeljo, 21. t. m. ob 3. popoldne v Mihelčičevi dvorani na Toplicah. Vršil se je pod predsedništvom Čobala. Poročal je o časopisju sodrug Etbin Kristan, ki je primerjal pisanje nasprotniškega časopisja z ozirom na sedanji kritični mednarodni položaj in pokazal, da nastopa samo socialna demokracija z resnično odločenostjo za mir. Moč delavstva se mora pokazati tudi v njegovem časopisju; tako si pridobi delavstvo tisti vpliv, ki mu gre. Govornik je pozival zagorsko delavstvo, naj pridno razširja „Rdeči Prapor“, ki začne s 1. aprilom izhajati po trikrat na teden, da dobimo podlago, na kateri pridemo tudi do prepotrebne dnevnika. O predmetu je govoril tudi sodrug Čobal. Potem je sodrug Malovrh zaključil shod, ki je resno pritrdjeval argumentom obeh govornikov.

Društvene vesti.

„Akademija“ v Ljubljani priredi v sredo, 31. t. m. ob 8. zvečer v „Mestnem Domu“ predavanje, na katerem bo sodrug Etbin Kristan recital odlomke iz velezanimivih, še nenatisnjenih rokopisov Janeza Trdine. Za delavce in dijake je vstop prost.

Društvo tiskarjev na Štajerskem ima v nedeljo dne 28. marca ob pol 10. uri dop. v Japlavi pivnici v Gradcu svoj redni občni zbor.

Colje. V petek, 12. t. m. je bilo pri „Zelenem Travnku“ predavanje sodruga Etbin Kristana, ki je govoril o delavstvu in kapitalistični družbi. Dasi je bilo predavanje namenjeno pravzaprav le železničarjem in ni bilo naznanjeno s plakati, je prišlo vendar tudi delavcev drugih strok, ki so bili slučajno izvedeli zanj. Predavanje je napravilo na navzoče tak vtisk, da se je sklenilo, v bodoče vedno naznanjati take priredbe tudi krajevni organizaciji, da dobe najširši krogi delavstva priliko, da se jih udeležijo.

Pragersko. Po inicijativi železničarske podružnice je bilo v soboto, 13. t. m. ob 8. zvečer v Pragerskem predavanje o predmetu „Socializem in delavski cilji“. Sodruga Etbin Kristan je v krepkih potezah razložil pojmi razvoja in podal nekoliko ilustrativnih primerov iz splošne svetovne revolucije; potem je pregledno naslikal razvoj delavstva in družbe in dokazal velikanski pomen delavnih sredstev za socialno organizacijo. Preiskal je položaj delavstva v sedanji družbi in vzroke bede ter je končno dokazal, da paliativna sredstva kakor poviševanje mezd, krajsanje delavnega časa, zavarovanje itd. pač lahko časovno pomagajo, da pa ne morajo trajno rešiti delavstva. Na to je razložil pojmi socializma in njegove cilje in tako dokazal, da se končni cilji delavstva ne morejo uresničiti drugače kakor s socializmom. Predavatelj je žel burno odobravanje. Po predavanju so se volili delegatje na nekatere železničarske konference. Ob 10. zvečer je sodrug Pičinin zaključil shod.

Akademsko društvo „Tabor“ v Gradcu naznanja, da se je s prvim marcem t. l. preselilo in ima zdaj svoje prostore v Schönauergasse števil 17/1.

Iz stranke.

Ljubljanske organizacije in sodrugji, ki so prejeli vabila na jutrišnjo konferenco, se pozivljajo, da se zanesljivo odzovejo. Zahteva se točen prihod, ker se zborovanje prične neodložljivo ob naznanjeni uri. Kdor želi prisostvovati kot gost, naj se zgleda v strankinem tajnistvu na Dunajski cesti št. 20. Želi se polnoštevilna udeležba, ker je dnevni red izredno važen. — Okrajni odbor.

Izvrševalni odbor je razdelil referate med člani tako: Etbin Kristan načelnik in politika; Ivan Mlinar tajništvo; Anton Kristan blagajna; Ivan Kocmur organizacija. Ko se izvrše še neki načrti, dobi sodrug Josip Petrič referat o njih. Izvrševalni odbor se je posvetoval tudi o velikonočni konferenci ter o raznih nalogah, ki mu jih je odkazal strankin zbor ter je poveril posameznim članom, da izdelajo dotične načrte. Nadalje je sklepal o raznih vprašanjih gospodarskega značaja, o katerih bodo organizacije direktno obveščene.

Zapisnik zadnjega strankinega zbora izide v kratkem v založbi „Delavske Tiskovne Družbe“ v Ljubljani. Vse sodruge opozarjamo na važnost razprav in sklepov letošnjega strankinega zbora. Zapisnik bo vsled tega zanimiv za vsakega sodruga.

Ljubljanska okrajna konferenca. V nedeljo, 14. t. m. se je vršila konferenca ljubljanske okrajne organizacije. Poročilo predsednika sodruga Petriča se je vzelo na znanje. Blagajniško poročilo poda sodr. Bartl. V poročilu dobi je bilo 1839 K 62 v dohodkov in ravno toliko izdatkov. Tudi to poročilo je bilo sprejeto. V odbor so bili ad hoc izvoljeni: Bartl, Dražil, Kocmur, Tokan in Vehovc, v nadzorstvo: Val. Sajovic in Vilhar.

Ogrska socialno-demokratska stranka ima o Veliki noči svoj strankin zbor v Budimpešti.

Italijanski socialisti imajo po zaključku ožjih volitev 42 poslancev v parlamentu. Doslej so jih imeli 28.

Rusinska socialno-demokratska stranka je imela svoj letošnji zbor v nedeljo in ponedeljek v Lvovu. Udeležili so se ga tudi zastopniki poljske in češke soc. dem. in zastopnik skupne eksekutive za Avstrijo. Posl. Vityk je v svojem govoru povdarjal, da morajo rusinski soc. dem. tudi iz narodnih ozirov delati na to, da bodo redno parlamentarno delovanje omogočeno, kajti izkušnja uči, da je samo v parlamentu mogoče doseči narodno pridobitev. Nadalje je podvrgel postopanje vnarnjega ministra Härdtla kritiki. Sprejeta je soglasno resolucija, v kateri rusinska soc. demokracija protestira proti lahkomišljenemu hujskanju na vojsko ter poziva parlament, naj dene delavnost barona Aehrenthala pod natančno kontrolo. V drugi resoluciji se zahteva osnovevanje rusinskega vseučilišča.

Srbska socialno-demokratska stranka ima letos svoj zbor o pravoslavniških binkostih. Na pravoslavne velikonočne praznike imajo srbske strokovne organizacije svoj kongres. Srbski sodrugi imajo sedaj tri časopise: «Radničke Novine» in «Socialist» v Belem gradu ter «Radnik» v Kragujevcu.

Gorica. Deželna organizacija poziva vse krajeve organizacije in delavska izobraževalna društva, da se radi prireditve shodov in predavanj obrnejo pravočasno na tajništvo deželne organizacije in da se take uvede neki red pri shodih in predavanjih. Vprašanja za predavanja morajo biti v rokah sodr. dr. Henrika Tuma najdalje do vsake srede, ker je treba javne shode naznaniti tri dni poprej in odpade en dan na pošto. Tudi glede izobraževalnih društev, kjer zadošča napoved dan poprej, se prosi, da se predavanja določijo pravočasno, da se ve dočnik pripraviti na predavanje.

Umetnost in književnost.

«Delavska Tiskovna Družba» v Ljubljani opozarja cenjene čitatelje «Rdečega Praporja» na svojo zalogo brošur in knjig. Društvom sestavlja knjižnice tako, da odgovarjajo povsem namenu, ki jih imajo društva. Delavci! Pri svojih knjižnih potrebah obračajte se na «Delavsko Tiskovno Društvo» v Ljubljani.

Po zaključku lista.

Belgrad, 26. marca. Princ Gjorgje doslej še ni zastupil svoje palače v Krunski ulici.

V skupščini je mladoradikalni poslanec Marković interpeliral, če so vesti, ki jih ima srbsko časopisje o Kolakovičevi smrti, resnične.

Ministrski predsednik Novaković je odgovoril, da se en del srbskega časopisja «odlikuje z dostojnim tonom in z objektivnostjo, več časopisov pa izkuša izzvati škandal.» Vlada je vse, kar ji je znano o Kolakovičevi smrti, izročila javnosti v uradnem listu; več ji doslej ni znano o tem slučaju.

Marković se zadovoljuje z odgovorom in vpraša, če so resnične vesti, da se je prestolonaslednik odpovedal prestolu, kajti doslej še ni uradnih vesti o tem.

Novaković je odgovoril, da mu je prestolonaslednik v resnici včeraj poslal pismo, v katerem izreka, da se odpoveduje nasledstvu. Ker je ta korak največje važnosti, je ministrski predsednik takoj obvestil kralja. Ministrski svet je konstatiral, da nima kompetence, napraviti v tej stvari kakšen korak, ampak da ima sam kralj pravico odločitve. Zato je ministrski predsednik takoj izročil pismo kralju.

Marković se zadovoljuje tudi s tem odgovorom.

Belgrad, 27. marca. Vsi poskusi potlačiti Gjorgjevo afero in napraviti vtisk, da bi bil Kolaković le žrtev nesrečnega slučaja, ne bodo nič zalegli, ker ima socialno-demokratska stranka dve pričli, katerima je Kolaković pred smrtjo natančno povedal, kako ga je Gjorgje pestil. Kolakovičeve lastne besede so bile: «Prestolonaslednik me je umoril.»

Vojna stranka se trudi, da bi izzvala demonstracije za prestolonaslednika. V Belemgradu so velike zmešnjave. Potrjuje se, da je kralj Peter prisilil Gjorgja na odstop.

Dunaj, 27. marta. Med Avstrijo in Rusijo so pogajanja o bosenskih vprašanjih, ki merijo na to, da se doseže splošen sporazum.

Belgrad, 27. marca. Priznanje aneksije od strani Rusije in Anglije je splošno znano in je napravilo velik vtisk. Odkrila se je vojaška zarota; posameznosti še niso znane.

Zahtevajte po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah

„Rdeči Prapor“

Domače vesti.

Dr. Geßmann, bivši minister, je takorekoč duševni vodja avstrijskih krščanskih socialcev. Njegova duševnost je pa povsem krščansko-socialnega značaja, to se pravi, da mu je resnica deveta briga, kadar gre za svojimi cilji. Krščanski socialci, ki so nekdanj, ko Lueger ni bil potrjen za dunajskega župana, žugali, da bodo korakali pred cesarski dvor, so zdaj lojalni, ker to bolje kaže. Za najvišji pa-

triotizem pa smatrajo poveljevanje militarizma in zato je naravno, da so se potegovali za dovoljenje rekrutov približno tako, kakor da bi bil parlament kasarniško dvorišče. In dr. Geßmannu se je zdelo, da bi bil vrhunec vspeha, če bi pripravil tudi socialne demokrate do tega, da bi glasovali za rekrute. V takih trenutkih deluje v Geßmannovi glavi sama fantazija in ta ga je zopet zapeljala, da je postavljaj najbolj znane resnice na glavo. Mislil najbrže, da državnozbornski poslanci sploh ne bero ničesar, je trdil meninici tobizic, da zavzemata sodruga Behal v nemškem in Jaurés v francoskem parlamentu vse drugo stališče napram militarizmu kakor avstrijski socialni demokratje. Te vsaj relativno manjše laži mu pa še niso zadoštovale, ampak dejal je še, da je edini socialni demokrat v srbski skupščini glasoval za — mobilizacijo. Taka laž ni več nedolžna, ampak ker se ne more verjeti, da bi bil Geßmann tako neveden, se mora smatrati za namenjeno hudobijo. Ves svet, ki se zanima za politične dogodke, ve, da ima sodrug Kaclerović v srbski skupščini, zlasti v sedanjem času res zelo težko stališče. Toda nikdar se ni ustrašil svoje težke naloge, temveč je od vsega začetka javno in jasno obsojal vse vojno hujskanje. Seveda je sodrug Kaclerović Srb in misli o aneksiji Bosne in Hercegovine kaj drugega kakor baron Aehrenthal, tudi kaj drugega kakor dr. Geßmann. Ve pa, da zastopa v srbskem parlamentu ljudstvo, ne pa Karagorgjevičev in vojnih liferantov in dasi je okrog njega vse norelo v vojni pijanosti, je vendar — ne le enkrat! — govoril proti vojni in glasoval, edini v celi zbornici, proti vsem zahtevam vojnega ministra. Brzobjav je to poročal po vseh deželah, zakaj naravno je, da je zanimanje za srbski parlament danes povsod večje kakor v navadnih mirnih časih. Geßmann je torej gotovo vedoma izrekel laž. Skoraj ob tistem času, ko ga je krščansko-socialni dvorni svetnik v avstrijski zbornici obrekoval, je pa sodrug Kaclerović v Belemgradu izpostavil svojo osebo varnost za svoja načela in za svoje prepričanje. V skupščini je namreč zopet ostro govoril proti vojni, zaradi česar se je nacionalistični poslanec Rafajlovič tako spozabil, da ga je dejansko napadel. Lahko se razume, da ni prišel ne eden izmed meščanskih poslancev edinemu socialnemu demokratu na pomoč. Pač pa so ga delavci počakali pred skupščino in so ga demonstrativno pozdravljali. Človek stavlja torej svojo osebno varnost na kocko, Geßmann ga pa v avstrijskem parlamentu obrekuje.

Kadar govori grof Sternberg v državnem zboru, je navadno v dvorani mnogo smeha, ker proizvaja plemeniti aristokrat večinoma toliko neprostopoljne komike, da si poslušalec prihrani citanje saljivih listov. Toda včasih zagode velerodni grof tudi drugačno in tedaj se poslušalcu zgabi, da je težko vkrotiti žleodec. Vrhunec surovosti je pa dosegel ta cvet avstrijskega plemstva nedvomno na seji v torek, o kateri je iz prirojenega čuta sramežljivosti res težko poročati, dasi je potrebno, da spozna ljudstvo, kakšna omika se kaže včasih med takimi privilegiranimi «rojenimi vodniki narodov». Znani poslanec Malik je najprej pripovedoval, da se je udeležil bosenske okupacije in je polemiziral z rusinskim poslancem Trilovskim, kateremu je hotel dokazati, da niso bili avstrijski vojaki nečloveški, ampak Bošnjaki. Pravil je: «Vjeli so Turka, ki je imel vse žepne polne odrezanih ušes in nosov. Nekemu nesrečnemu tovarišu so odrezali spolovila in so mu jih vtaknili v usta...» Zelo okusna že ta povest ni bila. Ampak na to se je oglasil grof Sternberg in ko je nakvasel nekaj drugih neumnosti, je dejal: «Žal mi je, da ne sedi v zbornici noben Bošnjak, ki bi Maliku odrezal spolovila in mu jih vtaknil v usta...» Na te besede je nastal silen vihar v zbornici, predsednik pa je Sternbergu vzel besedo. Komentarja za to svinjarijo pač ni treba.

Krokarji! V dobi, ko se razlega bojni krik iz nečloveških grl po vsej deželi, je zanimiv sledeči doživljaj, ki ga priobčnjuje francoski sodnik Canisset-Carnot, jako dober opazovalec prirode. Canisset-Carnot pripisuje krokarjem veliko živalsko inteligenco in pripoveduje iz svojih spominov sledeče: «Bilo je leta 1876. Naša vojska je imela, prvič izza vojne, velike vaje v Normandiji, v deželi, ki je jako rado obiskujejo krokarji. Bil sem takrat častnik pri 119. rednem polku, ki se je vežbal v novih strelskih formacijah. Redke črte so hitele naprej, da začno s streljanjem, dočim je sledil kompakten oddelek, ki je zaostal za dvesto korakov in se vrgel na tla, kakor da se hoče izogniti sovražnikovim strelom. Krokarji, sedeči po drevju in grmovju, so z vidnim zanimanjem zasledovali manever in vselej, kadar je oddelek legel na tla, smo opazili, kako so se s tromim, počasnim letom spustili dva metra na zemljo in nas tako opazovali iz najbližje bližine, očitno misleci, da bodo našli mrliča za hrano, kakor pred šestimi leti. Razumeli smo jih in groza nas je spreletela.»

Združeni čevljarški mojstri v Ljubljani so otvorili v ponedeljek v Wolfvovih ulicah in na Starem trgu lastne prodajalne.

Na Koroškem so danes ožje volitve za deželni zbor v vseh starih okrajih splošne kurije. Pri glavnih volitvah v sredo ni dobil noben kandidat absolutne večine. V prvem volilnem okraju, Celovec mesto in okolica ter okrajno glavarstvo

Velikovec, je dobil socialni demokrat Lukas 2576, nemški nacionalci dr. Metnitz 4919, slovenski klerikalec Grafenauer 5099 glasov. Ožja volitev je torej med Metnitzem in Grafenauerjem. V drugem okraju St. Vid in Wolfsberg je dobil sodrug Riese 2656, nemški nacionalci Grössbauer 4768, krščanski socialci Tatschl 4556 glasov. Ožja volitev je med Grössbauerom in Tatschlom. V tretjem okraju: Beljak, Trbiž, Rož, Borovlje ima sodrug Eich 3201, nemški nacionalci Brugger 3261, nemški krščanski socialci Kaufmann 587, slovenski klerikalec Turk 1238 glasov. Ožja volitev je med Eichom in Bruggerjem. Iz četrtega okraja še niso znane uradne številke; ožja volitev je pa med nemškim nacionalcem dr. Steinwenderjem in nemškim nacionalcem Hoferjem. Socialno-demokratska stranka je izdala za ožjo volitev parolo proti klerikalcem in tako bodo Slovenci s svojo klerikalno politiko dosegli, da ostanejo brez mandata, katerega bi sicer s pomočjo socialne demokracije lahko dobili. Da ne morejo socialisti glasovati za Grafenauerja, zlasti ne z ozirom na njegov državnozbornski nastop, se razume samoočebni.

Za ljubljanske občinske volitve je občinski svet na zadnji seji določil sledeče člane za volilne komisije: za I. razred: Ivan Bonač, Josip Poklukar in Edvard Tayčar. Za II. razr. 1. odd.: Anton Berce, Štefan Lapajno in Michael pl. Lukan. Za II. razr. 2. oddel.: Josip Milavec, Anton Prijatelj in Peter Štepic. Za III. razr. 1. odd.: Alojzij Erjavec, Fran Hribar in Vinko Jurca. Za III. razr. 2. oddel.: Rasto Pustoslemšek, Ivan Soklič in Hugo Turk st. Kot zastopnika magistrata se določita: za I. razr., II. razr. 1. oddel. in III. razr. 1. oddel.: Evgen Lah; za II. razr. 2. oddel. in III. razr. 2. oddel.: Ivan Robida. Ker sta že določena predsednika dr. Triller za III. razr. 1. oddel. in dr. Majaron za III. razr. 2. oddel. zadržana dne 19., oziroma 21., se določijo za predsednika komisije za III. razr. 1. oddel. obč. svetnik Karel Mayer, za II. razr. 2. odd. pa dr. Karel Triller. Po stari navadi so se liberalni mestni očetje ozirali zopet samo na svoje pristase.

Ljubljanski klerikalci se nameravajo letos udeležiti dopolnilnih občinskih volitev. Vložili so mnogo reklamacij, tudi pridno nabirajo pooblastila. Sodrugom priporočamo pozornost.

Nesreča ali umor. V Ronkah na Primorskem so dobili na takozvanem hribu s šestimi luknjami blizu Doberdoba mrtvega ovčjega pastirja iz Šoleščana v Furlandiji. V sredo zvečer so prišle ovce, katere je na imenovanem hribu pasel, same meketaje domov. Ko so ljudje videli ovce prihajati brez pastirja, so se začudili in čakali dolgo časa. A pastirja le ni bilo domov. Drugi dan so se podali ga iskat na hrib. In res, našli so ga mrtvega na hribu v groznem stanju: napol opečenega s popačenim obrazom v zemljo obrnjenim. Dosedaj se še ni dognalo, ali je bil na njem izvršen zločin umora ali kaj drugega. Mrtveca so spravili v mrtvaško kapelico na pokopališču v Ronkih.

Zopet samomor vojaka. V Gradšču ob Soči se je ustrelil 24letni korporal B. Farkaš tamkajšnjega lovškega bataljona. Doma je z Ogrskega.

Zatiranje strupenih kač. Štajerski deželni zbor je pooblastil deželni odbor, da izplačuje za vsakega ubitega gada ali modrasa nagrado po 50 vin. iz deželnega fonda. Oni, kateri želijo te premije, naj pošljejo glave ali pa cele ubite varuhu zoologične zbirke v deželni muzej. Od 1. julija do 15. septembra se ne izplačuje nagrada. — Vendar se lahko v tem času ubite kače pošlje po 15. sept. v Gradec.

Utonila je v petek pri Celju 2 letna hčerka hišnika Janeza Korošca. Potegnili so jo zvečer ob pol 6. uri pri takozvanem «Josefshofu» iz potoka.

Vajenec ubil vajenca. Na Tönniesovem dvorišču je v soboto neki vajenec vrgel po neprevidnosti v vajenca Antona Kurenta žslezen drog, ki je Kurenta tako poškodoval, da v bolnišnici umrl.

Nesreča z orožjem. V ponedeljek, 15. t. m. ob 1. popoldne sta se igrala učenca celjske gimnazije 14 letni Ferdinand Cempyrek in 15 letni Egon pl. Sokoll na terasi vile «Falkenturm» na Bregu (nad gostilno g. Radeja) in hotela streljati na golobe. Sokoll je imel težko lovsko dvocevko, nabasano z drobnim lovskim svincem. Dečka sta stala blizu skupaj; Sokoll je pusko najprej poskušal in napol petelina, na to pa jo je postavil k nogi in gledal za golobi. Naenkrat se je puska sprožila; ali se je petelin zadel ob nogo ali ob kak drug predmet, se ni moglo dognati. Le toliko je gotovo, da je fant migal s pusko semintja. Učinek strela je bil strašen: Cempyruku je odnesel ves zadnji del lobanje s temenom vred v zrak. Fant je bil na mestu mrtev. Sokoll je tekel po mater, ki je hitela z vodo na veradno, misleča, da gre le za obstrelbo, a je omedlela, ko je zagledala razmesarjeno glavo ponorečenca in možgane po tleh. Komisija je prišla na lice mesta in je napravila zapisnik. Ker se je zgodila očitno nesreča, je fant ostal pri materi, ki ima pa drugače z razposajenim Egonom velik križ. Nekdo je pravil, da ima baje že 3 leta (15 letni fant!) orožni list! Mrliča so zvečer odpeljali v mrtvašnico. Ferdinand Cempyrek je sin železniškega mojstra g. Cempyreka, ki stanuje na Čretu poleg cinkarne.

Zgradba državne obrtne šole se je zopet — odložila. Vlada pravi baje, da je stavbni prostor močvirjen.

Postajališče Lazaret-Rižan. Dne 15. sušca t. l. se odpre med postajama Dekani-Koper v 19-005 km lokalne železnice Trst-Poreč ležeče postajališče Lazaret-Rižan za osebni prtljažni promet. Vozovnice se izdajajo v vlaku, prtljaga se odpravlja doplatilnim potom.

Beda v Istri. Po celi Istri vlada huda beda. Za njeno olajšanje je dovolilo notranje ministrstvo podpore v denarjih in sicer za okraja Koper in Pulj 50.000, Poreč, Pazin 70.000, Lošinj 10.000 in za Volosko 20.000 kron.

Razsodba proti vlomilski družbi Koren. Po osemindnevni obravnavi se je v ponedeljek v Zadru končal proces proti vlomilski družbi Koren, ki je bila obdolžena, da je vlomila pri trgovcu Mazzoniju v Zadru in trgovcu Jelačinu v Ljubljani. Pri razpravi se ni moglo dognati, da bi bil kdo izmed družbe Koren udeležen pri vladu v trgovino I. Jelačina v Ljubljani. Po pravdoreku porotnikov je sodišče oprostilo Kavčiča vsake krivde, Frana Korena je oprostilo hudodelstva vladu pri Jelačinu v Ljubljani, obsodilo pa ga radi zoperstavljanja javni straži na dva meseca težke ječe. Karel Koren in Jadrečič sta bila obsojena radi vladu pri trgovcu Mazzoniju in sicer prvi na dve leti, drugi pa na eno leto težke ječe.

Pogreba se od dne 30. prosinca t. l. 17 letna učenka trgovske šole Ana Rosenfeldova, rodom iz Rzeszowa v Galiciji, ki je bila sedaj na Dunaju. Navedenka je za svojo starost majhne močne postave, polnega obraza in črnih las. Po veri je Židinja. Obledela je bila v mestno obleko. Kdor jo v teku enega leta izsledi živo, dobi 200 K, za najdeno truplo pa 100 K nagrade.

Zaplenjene puške. V noči 13. t. m. so zaplenili na parniku «Škodra» v Reki precejšno množino pušk najnovejšega izdelka. Lastnika niso mogli najti, splošno o puškah nihče nič ne ve razen enega mornarja, ki pravi, da je videl nek večer, da je došel na parnik potnik z zabojem v roki, kateri je sličen zaplenjenim.

Trgovski pomočniki v Gorici so po dolgotrajnem boju dosegli nedeljski počitek. Minulo nedeljo so bile trgovine prvič zaprte. Pomočniki so proslavili svojo zmago tako, da so priredili po mestu demonstrativen obhod z godbo.

Osnivanje ljubljanskega barja in poglobljevanje struge v Ljubljani se prične meseca aprila. Najprvo pogloblje Gruberjev kanal, kar bo trajalo približno štiri leta, nato sledi delo v glavni strugi Ljubljane.

VABILO

**prednemu občnemu zboru
konsumnega društva v Trbovljah**

ki se vrši

**dne 4. aprila ob 3. uri popoldne
v prostorih g. Jakoba Božiča.**

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega obnega zbora.
2. a) Računsko poročilo za leto 1908;
b) Poročilo sploh.
3. Posvetovanje o čistem dobičku.
4. Raznoterosti.

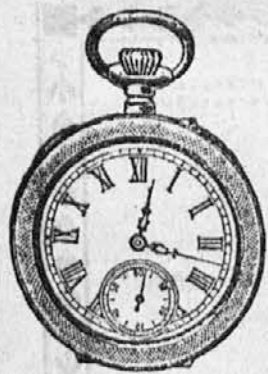
2—1

ZA NADZORNIŠTVO:

Martin Zaman
zapisnikar.

Anton Pelko
načelnik.

**Ceniki zastoj in
poštne prosto!**

Pozor!

Kdor želi imeti dobro uro, naj jo zahteva z znamko «Union», ker te ure so najbolj trpežne in natančne. Dobe se pri:

Fr. Čudnu
urarju in trgovcu
v Ljubljani

delničar in zastopnik
švicarskih tovarn
«Union» v Bielu in
Genovi. 52—1

**4 pare čevljev
za samo 7 kron.**

Radi neplačila več velikih tovarn dobil sem nalog zalogo 50.000 parov čevljev prodati mnogo pod izdelovalno ceno. Prodajam torej vsakemu 2 para gospodskih in 2 para damskih čevljev, usnje rjavo ali črno, galosirane z močno nabitim usnjatim podplatom, najeleganterja fazona. Velikost po številkah. Vsi 4 pari stanejo samo 7 kron. Pošilja po povzetju ali če se plača naprej.

S. Korngold, eksport čevljev, Krakov 50/J.
Zamena dovoljena, tudi denar nazaj.

JOS. DEŽMAN

knjigovéz :: Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

priporoča slavnemu občinstvu ter cenjenim društvom v mestu in na deželi svojo že mnogo let obstoječo in sedaj na novo izvrstno preurejeno

knjigoveznico

v kateri izvršuje vsa v knjigoveško stroko spadajoča dela, kakor: vezanje raznih knjig za knjižnice in čitalnice, jako trpežno in ceno vezanje zapisnikov, društvenih, hranilničnih, šolskih in sličnih knjig. — **Cenjenim društvom in pri večjih naročilih primeren popust.**
Cene nizke! Postrežba točna!

3—1

10 zapovedi za zdravje

lično tiskane, vpošlje poštne prosto in zastoj
lekarnar 24—12

Trnkóczy v Ljubljani.

Dobijo se tudi osebno v njegovi lekarni.

Fotograf L. Krema

Ljubljana, Sv. Petra cesta 27

se priporoča

12—7

za vsa v to stroko spadajoča dela.

Specialiteta: Povečane slike navadne in v barvah po najnižjih cenah.
Pri legitimacijah 25% popusta.

*Polniki v Ameriko
kateri želijo dobro, po ceni in
varnosti potovati naj se obrnejo
na*
Simona Kmeteka
v Ljubljani Kolobovarske ulice 28
Kotavrstna Poljska ulica 28

Svoji k svojim!

Lud. Černe

zlatar in trgovec z urami

ter zapriseženi sodnijski cenilec

Ljubljana, Wolfve ulice 3.

Izborna zaloga briljantnega blaga,
zlatnine, srebrnine in raznih ur.

Častna delavnica

za popravila in nova del a.
Cene najnižje. So'dna postrežba.

Drože! •Kvas!
Svoji k svojim!

Priporočam se slovenskemu občinstvu, pekovski mojstrosti in trgovcem, naj kupujejo in naročajo edino

CIRIL-METODOVE DROŽE

najboljše kakovosti in po nizki ceni. Nobeden gg. pekov in trgovec naj bi ne ostal odslej brez tega blaga, ki se prodaja naši potrebni šolski družbi v korist.

Naročajte vsi žitne drože
edinole od domačega narodnega izdelovalca

Mařsa Zalořerja v Ljubljani

v lastni hiši, Kladezne ulice št. 17. Rečne ulice št. 5.

BLUZE

v težki svili, volni in drugim modnim blagu, v krasnih modelih, naj-novejša modna krila, kostume, dežne plašče, otročje obleke, krstno opravo, prepdasnike, vsevrstno perilo in druga oblačila. Naj-finejše otročje kapice, klobučke, plaščke, parške modree, nogavice, rokavice, jopice in druge pletenine. — *Fine zavrtnice, naramnice, ovratnike, srajce in drugo perilo za gospode priporoča največja narodna konfekolja*

M. Kriřtofič-Bučar

Stari trg 28 Ljubljana Stari trg 28

Zunanja naročila se izvršujejo takoj in ceno. Cene radi male režije brez konkurence. 52—18

Telefon št. 177

52—32

L. Tomažič

zaloga piva

v Spodnji Šiški pri Ljubljani.

Gosp. gostilničarjem in p. n. slavnemu občinstvu priporočam

**zagrebaško in
:: češko pivo ::**

Gostilna pri „Panju“

Vegove ulice

Naznanjam slav. občinstvu, da točim izvrstno

namizno vino

po sledečih najnižjih cenah:

Vis, belo	pol litra 28 hel.
» črno	» » 28 »
Istrsko	» » 32 »
Rebula	» » 32 »
Rizling, goriški	» » 36 »
Muškatleec	» » 40 »
Dolenjec	» » 40 »
Marsala	» » 80 »
Pelinkovec (Wermouth)	» » 80 »

Od 25 litrov naprej že ceneje.

Za pristnost vina se jamči.

Za obilen obisk se priporoča

10—6

Leonardo Galante

gostilničar pri «Panju».

Dobi se tudi tu- in inozemska vina v steklenicah po najnižjih cenah.

J. Grobelnik, Ljubljana

Ker sem oddal trgovino na debelo, uljudno sporočam, da sem znatno povečal

svojo manufakturno trgovino na drobno, Pred škofijo štev. 1.

Lepe novosti za
damske obleke in bluze.

Schrollovi sifoni.

Čisto platno.

Namizno perilo in
robci.

10—8

Nakupil sem osebno na Dunaju,
Brnu po brezkonkurenčnih cenah
sukno za moške obleke in po-
vršnike

že od K 2.— naprej do naj-
finejših vrst.

Velika

zaloga preprog,

zaves, garnitur

in odej.

Predno nakupite letnega blaga, blagovollite si ogledati mojo veliko, na novo založeno zalogo in pa zahtevajte uzorce. — Prepričali se boste, da kupite ceno in dobro!

Samo pri L. Pevaleku
LJUBLJANA :: Židovske ulice št. 4.

Velikonočne in druge razglednice.
od 4 vinarjev naprej.
Na debelo cene brez konkurence.
Istotako vse merkantilne tiskovine po čudovito nizkih cenah.
Delavske razglednice za 1. majnik.

Samo pri L. Pevaleku
LJUBLJANA :: Židovske ulice št. 4.

KAVARNA

„Unione“ v Trstu

se priporoča cenjenim sodrugom najtopleje. Na razpolago so vsi važni in slovenski italijanski in nemški listi. Vse pijače poceni. Napitnina je izključena.

52-2

Katinka Widmayer

trgovina pri „Solncu“ za vodo

Pogačarjev trg

priporoča svojo veliko zalogo

45-6

perila za dame, gospode in otroke. Rokavice, nogavice, kravate, bluze, obleke, predpasnike, čepice, i. t. d. Vezanje umetnih cvetlic. Nagrobne vence s trakovi. Vsa oprava za novorojenčke. Damski slamniki najnovejše mode. Krasne „peče“ vedno v zalogi. Specialiteta za delavce: Celulloid-ovratniki, prsa in manšete.

Nizke cene.

Klobuke, cilindre in čepice v najnovejših fazonah in v velikih izberah priporoča

Jvan Soklič, Ljubljana

Pod Trančo št. 2.

52-20

Krasno

pomladansko zalogo modnega blaga za gospode in dame, priporoča:

Engelbert Skušek

Ljubljana

Mestni trg št. 19.

104-47

Globoko izpod cene

prodajam zaradi pomanjkanja prostora ravno dešle spomladne in letne obleke, površnike, dežne plašče za gospode in dečke. Najmodernejša konfekcija za dame in deklice.

Konfekcijska trgovina
v Ljubljani

A. Lukič

52-22

Pred škofijo št. 19.

Kmečka delavska
gospodarska zadruga
v Dobravljah, Goriško.

Registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Ustanovljena 1. 1908.

Vino se pošilja od 56 litrov naprej po jako zmernih cenah.

Podpisano se tem potom zahvaljuje dosedanjim vinskim odjemalcem, posebno občnemu konsumnemu društvu v Ljubljani, delavskemu konsumu v Idriji, zasebnikom v Mirnu in drugod.

To priliko pa uporabi, da priporoča veliko množino še neprodanega vipavskega naravnega vina iz lastnih kleti združenih kmetov iz Dobravelj, Skrilj, Brji, Šmarji, Ribenberga, Kamnja in bližnjih vasi, vsem svojim dosedanjim in novim odjemalcem po Kranjskem, Primorskem, Štajerskem, Koroskem in drugod.

25

Zadružno vodstvo.

Razglas.

Načelnništvo okrajne bolniške blagajne v Zagorju razpisuje v zmislu § 28 pravil

volitev delegatov in zastopnikov

V Zagorju se voli dne 28. marca t. l. Delojemalci volijo 40 delegatov, delodajalci pa 14 zastopnikov. Volitev se vrši v rudniški restavraciji. Delojemalci volijo od 8. do 10. dopoldne, delodajalci pa od 2. do 3. popoldne.

V Litiji se voli dne 25. marca t. l. in sicer volijo delojemalci 12 delegatov, delodajalci pa 12 zastopnikov. Delojemalci volijo od 9. do 10., delodajalci od 10. do 11. dopoldne v gostilni gospe pl. Wurzbach.

V Zagorju volijo blagajniški člani iz občin Zagorje, Aržiše, Kotredež in Št. Lambert; v Litiji volijo vsi drugi blagajniški člani iz občin sodnih okrajev Litija in Višnjagora.

Volilno pravico ima vsak 24letni, kateri je bil koncem februarja 1909 član okr. bolniške blagajne. Voli se z legitimacijami.

Zagorje, dne 1. marca 1909.

4-3

Miha Čobal, načelnik.

Nova Lenasi & Gerkman Nova
slovenska trgovina Ljubljana vogal Stritarjevih in Lingerjevih ulic slovenska trgovina

priporoča

za pomlad in poletje
vsakovrstno sukneno, volneno in platneno blago.

24-6

Cene solidne in postrežba točna.

Ustanovljena 1847.

52-14

Ustanovljena 1847.

Čovarna pohištva J. J. Naglas

Turjaški trg št. 7 :: LJUBLJANA :: Turjaški trg št. 7

Največja zaloga pohištva za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na zmeti, žimnati modroci, otroški vozički i. t. d. Najnižje cene. Najsolidnejše blago.

Največja zaloga,

najboljša in najcenejša trdnika za naročevanje ozi. nakupovanje

Čopčev za pleskarje, sobne slikarje, zidarje, mizarje.

Lakov, pristnih angleških za vozove.

Emajlne prevlake, pristne, v posodicah po 1/2, 1/4, 1/8 in 1 kg. 104-30

Jantarjeve glazure za pode. Edino trpežno in najlepše mazilo za trde in mehke pode.

Voščila, štedilnega, brezbarvnega in barvastega za pode; najcenejše in najboljše.

Rapidola, pripravnega za vsakovrstne prevlake.

Brunolina za barvanje naravnega lesa in pohištva.

Olje in mazilo za stroje, olje proti prahu.

Ustanovljeno 1. 1832.

Adolf Hauptmann v Ljubljani

Ustanovljeno 1. 1832.

I. kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Maščobo za usnje.

Oljnatih barv, priznane najboljše.

Oljnatih barv v tubah, g. dr. Schönfelda.

Firneža, prirejenega iz lanenega olja, kranjskega.

Steklarskega kleja, pristnega, zajamčeno trpežnega.

Glpsa, alabasterskega in štukaturnega.

Karbolina, najboljšega.

Fasadnih barv za apno.

Barv, suhih, kemičnih, prstenih in rudninskih.

Kleja za mizarje in sobne slikarje.

Vzorcev za slikarje, najnovejših.